

Ťažba dreva a nerastov

Objem ťažby dreva sa stanovuje s ohľadom na ťažbovú vyrovnanosť a trvalosť produkcie lesov. Pre najbližšie roky sa kalkuluje s ročnou ťažbou okolo 4 500 m³, z čoho je 3 300 tisíc m³ drevo z obnovných a 1 200 tisíc m³ z výchovných ťažieb.

Stínka a odvetvovanie sa vykonáva motorovými pílami. Priemerná spotreba času na tieto dve pracovné operácie je 1,01 h.m⁻³. Stromy sa odvetvujú väčšinou v poraste. Drevo sa na odvozné miesto približuje v kmeňových dĺžkach. Až 93% dreva sa približuje traktormi, hlavne špeciálnymi lesnými približovacími traktormi. Lanovkami sa približuje 3 % a koňmi okolo 4 % vyťaženého dreva. Z kmeňov sa sortimenty vyrábajú väčšinou motorovými pílami na lesných skladoch. Na mechanizovaných centrálnych manipulačných skladoch sa vyrobí okolo 24 % sortimentov, alebo priamo na mechanizovaných skladoch u odberateľa okolo 3 % objemu vyťaženého dreva. V posledných rokoch sa začína používať aj technológia štiepkovania dreva pojazdnými sekačkami s výrobou štiepok z korunových častí stromov na odvozných miestach. Spôsobu a miestu výroby sortimentov sú prispôbované aj prostriedky na dopravu dreva. Sortimenty sa dopravujú na odvozných súpravách s nosnosťou do 12 ton, ktoré sú vybavené hydraulickými rukami. Na dopravu kmeňov sa používajú súpravy s nosnosťou do 27 ton. Na dopravu štiepok veľkokapacitné nadstavby a kontajnery s objemom 25 m³.

Spotreba času na všetky ťažbové činnosti až po dopravu dreva spotrebiteľovi je v priemere 3,64 h.m³. Ťažbový proces je plne mechanizovaný. Používajú sa stroje domácej výroby, okrem motorových píl, ktoré sú importované. Najrozšírenejšie sú približovacie traktory **LKT-81 TURBO**, lanovky **LANOR** a odvozné súpravy **TATRA 815** a **LIAZ 111.800**.

Používanie mechanizácie v ťažbových činnostiach si vyžaduje správne sprístupnenie lesov sústavou odvozných a približovacích ciest a liniek. V súčasnosti je vybudovaných v priemere 10,5 m odvozných ciest na 1 ha, z čoho je 4,7 m.ha celoročne používaných ciest so spevnenou vozovkou a 5,7 m. ha sezónne používaných ciest vhodných pre jazdu nákladných aut. Množstvo približovacích ciest a liniek je v rozpätí od 30 do 50 m.ha.

Hlavný dôraz sa kladie na ekologizáciu používaných strojov a technológií a na znižovanie poškodzovania prírodného prostredia pri ťažbe, približovaní a doprave dreva.

Domáci drevospracujúci priemysel spotrebuje okolo 97 % vyťaženého dreva. Zvyšok predstavuje export doma nevyužitelných sortimentov. Podiel spotreby dreva v jednotlivých odvetviach drevospracujúceho priemyslu vyplýva z drevinovej skladby a kvalitnej štruktúry vyťaženého dreva. Na výrobu dýh, preglejok, zápaliek a iných špeciálnych drevárskych výrobkov sa používa okolo 2,5 % vyťaženého ihličnatého a 6,5 % listnatého dreva, v piliarskom priemysle sa využíva okolo 69 % ihličnatého a 36 % listnatého dreva, na výrobu celulózy, drevotriesok a drevovláknitých dosák 23 % ihličnatého a 48 % listnatého dreva. Okolo 5 % vyťaženého ihličnatého a 9 % listnatého dreva sa využíva na energetické účely.

Kontrolné otázky

1. Charakterizujte ťažbu dreva.
2. Mechanizácia ťažby.
3. Spotreba dreva.